
ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

УДК 339.9

І. В. Калінько, к.т.н., доцент,
Н. В. Гончаренко, магістр**ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ**

Анотація. У статті досліджено зарубіжний досвід формування і впровадження державно-приватного партнерства в різні сфери економіки. Визначено ряд заходів для розвитку державно-приватного партнерства в Україні.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, зарубіжний досвід, проекти, механізми розвитку.

І. В. Калинко, к.т.н., доцент,
Н. В. Гончаренко, магістр**ГОСУДАРСТВЕННО-ЧАСТНОЕ ПАРТНЕРСТВО: ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ И ПЕРСПЕКТИВЫ РЕАЛИЗАЦИИ В УКРАИНЕ**

Аннотация. В статье исследован зарубежный опыт формирования и внедрения государственно-частного партнерства в различных сферах экономики. Определен ряд мер по развитию государственно-частного партнерства в Украине.

Ключевые слова: государственно-частное партнерство, зарубежный опыт, проекты, механизмы развития.

I. V. Kalinko, candidate of technical sciences, associate professor,
N. V. Honcharenko, master**PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIPS: FOREIGN EXPERIENCE AND PROSPECTS OF REALIZATION IN UKRAINE**

Abstract. The international experience of formation and implementation of public-private partnerships in different sectors of the economy is studied in this article. A number of measures for development of public-private partnership in Ukraine are determined.

Keywords: public-private partnership, foreign experience, projects, mechanisms of development.

Постановка проблеми. Для успішного соціально-економічного розвитку Україні необхідно базуватися на досвіді інших країн, враховувати прийняті світові тенденції та запозичувати закордонні механізми, інструменти і технології для досягнення цілей державної політики.

Одним з таких інструментів є взаємодія між органами державної влади та бізнесом у формі державно-приватного партнерства. Державно-приватне партнерство розглядається як необхідна умова розвитку ефективної ринкової економіки, тому проведення аналізу світового досвіду державно-приватного партнерства й визначення шляхів розвитку державно-приватного партнерства в Україні є актуальною проблемою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми державно-приватного партнерства досліджували такі зарубіжні автори, як Е. Сава, Е. Кляйн, Г. Тейсман, М. Геррард, А. Акинтос, Т. Веблен, Дж. Коммонс, Р. Коуз, Д. Норт, Дж. Ходжсон та багато інших, серед російських і вітчизняних дослідників потрібно відзначити роботи В. Г. Варнавського, С. Н. Сильвестрова, Е. А. Махортова, А. С. Семенкова, О. Амоші, В. Дементьева, А. Гриценка, В. Сікори, А Чухна та ін. Проблеми взаємодії держави і бізнесу аналізувалися у працях таких учених, як Т. Барнеков, Р. Бойл, В. Варнавський, Т. Єфименко, Я. Кузьмінов, М. Мейер, Д. Річ, М. Ролль, Л. Фабіус, А. Фербеке та ін.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Метою статті є визначення перспектив реалізації державно-приватного партнерства в Україні шляхом вивчення та аналізу світового досвіду.

Виклад основного матеріалу. Одним із сучасних і поширених у світі механізмів розвитку інфраструктури національної економіки, підвищення стандартів життя населення за рахунок більш якісних суспільних послуг, поліпшення бізнес-клімату та інвестиційного середовища, визначених в якості пріоритетних завдань соціально-економічного розвитку України Програмою економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» і Державною програмою активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки, є державно-приватне партнерство (ДПП).

Державно-приватне партнерство являє собою рівноправне та взаємовигідне співробітництво між державою, територіальними громадами (в особі відповідних органів державної влади чи місцевого самоврядування) та приватними інвесторами у межах реалізації проектів, спрямованих на вирішення важливих для території соціально-економічних проблем. Зростання зацікавленості держави в розвитку ДПП пов'язане з його перевагами щодо залучення ресурсів (у першу чергу фінансових та інвестиційних). Поява приватного інвестора забезпечує більш ефективне використання фінансового ресурсу на стадії реалізації проекту та здатна підвищити дохідність об'єктів у ході їхньої подальшої експлуатації [7].

Державно-приватне управління (як невід'ємна складова механізму ДПП) є поширеним явищем у світовій практиці господарювання та вважається більш ефективним, ніж суто державне, приклади чого можна знайти у багатьох країнах.

Державно-приватне фінансування проектів суспільної інфраструктури не є новою економічною концепцією. У XVIII та на початку XIX ст. в Англії була відновлена система по залученню приватного фінансування, в основі якої були доходи від реалізації проектів, для прикладу: залізниця, водо- та газопостачання, електрифікація, телефонний зв'язок отримали свій розвиток насамперед завдяки інвестиціям приватного сектору. Однак у першій половині XX ст. у багатьох країнах держава взяла на себе керівництво такими підприємствами, у тому числі шляхом їхньої націоналізації, і тільки в останні роки ситуація кардинально змінилася. Дедалі частіше держава починає залучати приватний сектор до одвічно державних монополій.

Фахівці виділяють декілька етапів розвитку проектного фінансування, які стали основою державно-приватного партнерства:

1) механізми фінансування проектів видобутку корисних копалин (нафта, газ, вугілля тощо) вперше були застосовані в Техасі у 30-х роках XX ст. у нафтодобуванні, а також під час підготовки проектів розробки нафтових покладів в Північному морі в 70-х роках XX ст. та проектах, пов'язаних з видобутком газу та інших корисних копалин в Австралії та інших країнах;

2) фінансування незалежних енергетичних проектів у секторі енергопостачання, вперше застосоване в США в 1978 р., сприяло розвитку комбінованих підприємств, відомих сьогодні як спільна діяльність;

3) фінансування громадської інфраструктури (дороги, транспорт, громадські будівлі) розвинулося у Великобританії завдяки закону про приватне фінансування Private Finance Initiative (PFI) на початку 90-х років XX ст., і зараз такі проекти відомі як класичні проекти ДПП [8].

В Україні 1 липня 2010 року був прийнятий Закон України «Про державно-приватне партнерство» № 2404-VI (далі – Закон), який набрав чинності 31.10.2010 р. та визначив організаційно-правові засади взаємодії державних партнерів з приватними партнерами та основні принципи державно-приватного партнерства на договірній основі.

Відповідно до Закону під ДПП розуміється співробітництво між державою Україна, Автономною Республікою Крим, територіальними громадами в особі відповідних органів державної влади та органів місцевого самоврядування (державними партнерами) та юридичними особами, крім державних та комунальних підприємств, або фізичними особами – підприємцями (приватними партнерами), що здійснюється на основі договору в порядку, встановленому цим Законом та іншими актами [9].

Як бачимо, на стороні державного партнера виступають органи державної влади та органи місцевого самоврядування. На стороні приватного партнера виступають юридичні та фізичні

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

особи, а також можуть виступати декілька осіб, які несуть солідарну відповідальність за зобов'язаннями.

До ознак ДПП, відповідно до Закону, належать: забезпечення вищих техніко-економічних показників ефективності діяльності; довготривалість відносин (від 5 до 50 років); передача приватному партнеру частини ризиків у процесі здійснення ДПП; внесення приватним партнером інвестицій в об'єкти партнерства з джерел, не заборонених законодавством.

Проте в переважній більшості країн, які мають позитивний досвід реалізації проектів на умовах ДПП, однією з визначальних ознак державно-приватного партнерства є те, що зазначений механізм застосовується з метою реалізації масштабних, національних або міжнародних, суспільно значущих проектів. Світовий досвід переконує, що взаємодія між державою та приватним бізнесом має найбільший ефект передусім в інфраструктурних галузях, де історично склалися передумови, потреба та можливості для такої співпраці при реалізації масштабних соціально-економічних завдань.

Аналізуючи міжнародний досвід, можна стверджувати, що найпоширенішими об'єктами державно-приватного партнерства є: житлово-комунальна сфера (виробництво і транспортування електроенергії, водопостачання, експлуатація та благоустрій); телекомунікації; будівництво та утримання автошляхів; енергозбереження.

У таблиці 1 та на рис.1 представлені обсяги інвестицій у проекти державно-приватного партнерства у період 1990-2013 років.

Таблиця 1

Обсяги інвестицій у проекти ДПП за період 1990-2013 рр.

Сфера економіки	Регіон	Обсяг інвестицій млн дол. США
Енергетика	Східна Азія та Тихоокеанський регіон	117,475
	Європа та Центральна Азія	79,575
	Латинська Америка та Карибський басейн	185,582
	Близький Схід та Північна Африка	19,633
	Південна Азія	83,875
	Африка та південь від Сахари	11,656
	Разом	497,696
Телекомунікації	Східна Азія та Тихоокеанський регіон	89,436
	Європа та Центральна Азія	165,789
	Латинська Америка та Карибський басейн	268,876
	Близький Схід та Північна Африка	48,388
	Південна Азія	89,101
	Африка та південь від Сахари	74,068
	Разом	736,647
Водопостачання та водовідведення	Східна Азія та Тихоокеанський регіон	31,482
	Європа та Центральна Азія	6,652
	Латинська Америка та Карибський басейн	24,322
	Близький Схід та Північна Африка	5,702
	Африка та південь від Сахари	2,466
	Разом	76,279
Транспорт	Східна Азія та Тихоокеанський регіон	80,514
	Європа та Центральна Азія	19,107
	Латинська Америка та Карибський басейн	113,782
	Близький Схід та Північна Африка	8,728
	Південна Азія	33,256
	Африка та південь від Сахари	13,811
	Разом	269,198

Джерело: [13].

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

На рисунку 1 зображено розподіл інвестицій за цими сферами.

Рис. 1. Розподіл інвестицій у проекти державно-приватного партнерства (період 1990-2013 рр.)
Джерело: [13].

Для прикладу, сьогодні програму Великої Британії у сфері ДПП можна вважати зрілою: підписано понад 900 проектів, багато з яких реалізуються у сфері соціальної інфраструктури. Це відображає пріоритети уряду, який намагається розв'язати дуже серйозну проблему завантаження банків, зокрема в галузі медицини та освіти, а також у транспортному секторі, в установах виконання покарань, у сфері обробки відходів, у військовому секторі та в секторі житлово-соціального найму. Більшість цих проектів здійснюється органами місцевої влади. У результаті зі 100 проектів, що функціонують, у 80-90% випадків рівень їхнього виконання є задовільним. Аналіз показав, що ДПП є результативним у середовищі зі стабільною політикою [4].

Важливим для української практики реалізації потенційних можливостей України є досвід розвитку ДПП у Франції. Остання має значні напрацювання державно-приватної взаємодії у сфері інфраструктури, але в основному у формі концесій. Правова база тут була стабільною, але слабкою. Державний сектор ініціював розвиток ДПП. Були прийняті нові форми партнерських контрактів, у результаті реалізації яких, зокрема, побудовані медичні заклади, поліцейські дільниці та інші установи. У 2004 р. у Франції був прийнятий закон про державно-приватне партнерство.

На сьогодні у Франції впроваджується 73 проекти на суму 8,5 млрд євро. Однією з особливостей партнерства у Франції є утримання балансу між державними великими і малими проектами, які впроваджує місцева влада [4]. Основною сферою впровадження державно-приватного партнерства в країні є концесії на спорудження автомагістралей та на водопостачання.

Досвід Італії у сфері ДПП демонструє значні переваги цієї форми правління. У країні активно застосовуються механізми впровадження й реалізації ДПП, його правові та економічні аспекти, концесійні механізми. Державно-приватне партнерство є одним з найбільш перспективних та ефективних інструментів міського і регіонального економічного та соціального розвитку. Концесії – досить універсальний засіб розв'язання економічних проблем в Італії [12]. Вони є найбільш розвиненою прогресивною формою партнерства держави, органів місцевої влади та приватного сектору на сучасному етапі. Основними сферами застосування ДПП в Італії є лікарні, транспорт, житлово-комунальна галузь. Ця форма управління державною власністю поширена в понад 120-ти країнах Європейського Союзу, Центральної і Латинської Америки, в Азії, Океанії, а також у Східній Європі та СНД.

Нещодавно польський уряд затвердив закон, який спрощує реалізацію капіталовкладень. Це закон "Про публічно-приватне партнерство", який дасть змогу розширити участь приватних інвесторів в інфраструктурних проектах Польщі. Законодавчий акт визначає поняття "публічний партнер" (бюджетні організації), порядок фінансово-економічного аналізу пропозицій приватних партнерів, систему оцінки ризиків та їхнього розподілу між партнерами, критерій відбору приватного партнера, чіткість у визначенні прав та зобов'язань кожної сторони, систему захисту інвесторів. Польські економісти прогнозують, що введення нових положень дасть можливість підписувати договори на суму 4-5 млрд злотих на рік та зекономити понад 400 млн злотих з держав-

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

ної скарбниці. Тільки в 2013 р. органи місцевого самоврядування в Польщі одержали інвестиції в обсязі 60 млрд злотих, у тому числі за формою ДПП [12].

У Російській Федерації ДПП розглядається як важливий інструмент для залучення вітчизняного й іноземного приватного капіталу, необхідного для задоволення потреб інфраструктури. Відповідальність за розвиток інфраструктури транспорту, міського господарства, соціальної сфери несуть органи державного і муніципального управління. Розвиток об'єктів, що є складовими цієї інфраструктури, завжди пов'язаний з високими витратами. Розміри фінансування виходять за межі можливостей регіональних та міських бюджетів. Ці проблеми потребують розв'язання, адже розвиток інфраструктури безпосередньо забезпечує економічне зростання. Важливим також є питання якості надання державних послуг. Тому для вирішення своїх завдань влада залучає приватний бізнес і вступає з ним у партнерські відносини. Для підприємців партнерство з владою означає зниження довгострокових ризиків ведення бізнесу [6, с. 35].

До визначальних ознак ДПП прийнято відносити виключно конкурентний спосіб вибору приватного партнера. Більше того, успіх реалізації проекту у формі державно-приватного партнерства напряму залежить від прозорості проведеного конкурсу, оскільки тільки такий спосіб забезпечує вибір найбільш економічно-вигідного проекту та надійного партнера. До основних принципів здійснення державно-приватного партнерства належать:

- 1) рівність перед законом державного та приватного партнера;
- 2) заборона будь-якої дискримінації прав державних чи приватних партнерів;
- 3) узгодження інтересів державних та приватних партнерів з метою отримання взаємної вигоди;
- 4) незмінність протягом усього строку дії договору, укладеного в рамках державно-приватного партнерства, цільового призначення та форми власності об'єктів, що перебувають у державній або комунальній власності, переданих приватному партнеру;
- 5) знання державними та приватними партнерами прав та обов'язків, передбачених законодавством України та визначених умовами договору, укладеного в рамках державно-приватного партнерства;
- 6) справедливий розподіл між державним та приватним партнерами ризиків, пов'язаних з виконанням договорів, укладених у рамках державно-приватного партнерства.

Законом передбачено, що державно-приватне партнерство здійснюється на основі договору. В рамках державно-приватного партнерства можуть укладатися договори про концесію, спільну діяльність, розподіл продукції, інші договори. Істотні умови договорів, що укладаються в рамках здійснення державно-приватного партнерства, мають відповідати вимогам, встановленим законами України.

Проте, незважаючи на доволі позитивну картину на практиці, на жаль, прийнятий Закон та підзаконні нормативні акти не є достатньо функціональними, у переважній більшості є декларативними, містять внутрішні протиріччя й неузгодженості та потребують системного доопрацювання. Тому досвід реалізації проектів на умовах ДПП на сьогодні в Україні невеликий, і наразі може йтися лише про підготовку пілотних проектів. Хоча при цьому в Україні наявний величезний потенціал державно-приватного партнерства в капіталомістких галузях економіки, у регіональному та міському господарстві.

Висновки. У результаті вивчення зарубіжного досвіду було з'ясовано, що для країн, які активно використовують ДПП як форму ефективного співробітництва, характерні наступні риси: довготривалість відносин; збереження державної та комунальної форми власності на об'єкти з одночасним упровадженням механізмів управління інфраструктурою приватними партнерами; відкритість і прозорість діяльності органів державної та місцевої влади щодо визначення приватних партнерів; забезпечення надання якісних і здешевлених послуг як показник результативності й ефективності ДПП.

На підставі аналізу практики застосування та підтримки ДПП в економічно розвинених країнах можна стверджувати, що кожна країна використовує свої інструменти сприяння розвитку ДПП.

Для розвитку ДПП в Україні необхідно: закріплення принципів ДПП у державних і регіональ-

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

них стратегіях соціально-економічного розвитку держави та регіонів; створення сприятливого інституційного середовища ДПП; розробка й удосконалення його нормативно-правової бази; забезпечення державної підтримки та гарантій держави партнерам з приватного сектору; створення державного органу з питань ДПП, а також інститутів громадянського суспільства, необхідних для його діяльності: об'єднань, асоціацій, союзів, експертних і консультативних комітетів; запровадження публічного контролю за виконанням договірних зобов'язань всіма учасниками-партнерами.

Література

1. Варнавский В. Г. Государственно-частное партнерство: теория и практика / [В. Г. Варнавский, А. В. Клименко, В. А. Королев и др.]. – М.: Изд. дом Гос. ун-та; Высш. шк. экон., 2010. – 287 с.
2. Бондаренко Е. Ю. Оптимизация рисков частно-государственного партнерства с участием международных финансовых институтов / Е. Ю. Бондаренко // Экономические науки. – 2008. – № 5. – С. 34-39.
3. Вдовенко Ю. С. Економіко-правова сутність концесії: методологічний аспект / Ю. С. Вдовенко // Збірник наукових праць Київського університету економіки і технологій транспорту. Серія: Економіка і управління. – 2004. - Вип. 6. – С. 62-69.
4. Государственно-частное партнерство: новые возможности для развития инфраструктуры в странах с переходной экономикой [Электронный ресурс]: материалы междунар. науч.-практ. конф. (Москва, 21-22 окт. 2008 г.). – Режим доступа : <http://veb.ru/ru/PPP/pppconfi.html>
5. Деякі питання організації здійснення державно-приватного партнерства : Постанова від 11.04.2011 р. № 384 [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=384-2011-%EF>
6. Про державно-приватне партнерство : Закон України від 01.07.2010 р. № 2404-VI / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 40. – Ст. 524.
7. Нейкова І. С. Державно-приватне партнерство як складова інвестиційного механізму інноваційного розвитку / І. С. Нейкова // Науковий вісник Національного університету ДПС України (Економіка, право). – 2010. – № 1(48). – С. 152-160.
8. Павлюк К. В. Сутність і роль державно-приватного партнерства в соціально-економічному розвитку держави [Електронний ресурс] / К. В. Павлюк, С. М. Павлюк // Наукові праці КНТУ. Економічні науки. – 2010. – № 17. – Режим доступу : http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_17_ekon/stat_17/02.pdf
9. Про затвердження Порядку надання державної підтримки здійсненню державно-приватного партнерства : Постанова від 17.03.2011 р. № 279 [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=279-2011-%EF>
10. Про затвердження Порядку надання приватним партнером державному партнеру інформації про виконання договору, укладеного в рамках державно-приватного партнерства : Постанова від 09.02.2011 р. № 81 [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/81-2011-%D0%BF>
11. Українські міста вивчали досвід Італії у сфері державно-приватного партнерства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://euro2012.ukrinform.ua/news/11/p7273/>

References

1. Varnavskiy, V. H., Klimenko, A. V., & Korolev, V. A. (2010). *Gosudarstvenno-chastnoe partnerstvo: teoriya i praktika [Public-private partnership: theory and practice]*. Moscow: Publishing House of State university: Higher School of Economics [in Russian].
2. Bondarenko, E. Yu. (2008). Optimizatsiya riskov chastno-gosudarstvennogo partnerstva s uchastiem mezhdunarodnykh finansovykh institutov [Optimization risks of public-private partnership with the collaboration of international financial institutions]. *Ekonomicheskie nauki - Economic sciences* 5, 34-39 [in Russian].
3. Vdovenko, Yu. S. (2004). Ekonomiko-pravova sutnist kontsesii: metodolohichniy aspekt [Economic and legal nature of concession: methodological aspects]. *Zbirnyk naukovykh prats Kyivskoho universytetu ekonomiky i tekhnolohii transportu. Seriya: Ekonomika i upravlinnia - Collection of scientific works of Kyiv University of economics and transport technologies. Series: Economics and Management*, 6, 62-69 [in Ukrainian].
4. Gosudarstvenno-chastnoye partnerstvo: novyye vozmozhnosti dlya razvitiya infrastruktury v stranakh s perekhodnoy ekonomikoy [Public-Private Partnerships: new opportunities for infrastructure development in the states with transition economy]. (2008). *Proceedings from International scientific and practical conference*. Retrieved from <http://veb.ru/ru/PPP/pppconfi.html> [in Russian].
5. Cabinet of Ministers of Ukraine (2011). *Deiaki pytannia orhanizatsii zdiisnennia derzhavno-pryvatnoho partnerstva: Postanova vid 11.04.2011 # 384 [Some issues of organization of implementation public-private partnerships: Decree of 11.04.2011 # 384]*. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=384-2011-%EF> [in Ukrainian].
6. Supreme Rada of Ukraine (2010). Pro derzhavno-pryvatne partnerstvo: Zakon Ukrainy vid 01.07.2010 r. # 2404-VI [About public-private partnership: Law of Ukraine on 01.07.2010. # 2404-VI]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy - Bulletin of the Supreme Council of Ukraine*, 40, 524 [in Ukrainian].
7. Neikova, I. S. (2010). Derzhavno-pryvatne partnerstvo yak skladova investytsiinoho mekhanizmu innovatsiinoho rozvytku [Public-private partnership as a part of the investment mechanism of innovation development]. *Naukovy visnyk Natsionalnoho universytetu DPS Ukrainy (Ekonomika, pravo) - Scientific Bulletin of National University of the State Tax Service of Ukraine (Economics, Law)*, 1(48), 152-160 [in Ukrainian].

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

8. Pavlyuk, K. V., & Pavlyuk, S. M. (2010). Sutnist i rol derzhavno-pryvatnoho partnerstva v sotsialno-ekonomichnomu rozvytku derzhavy [The essence and role of public-private partnerships in social and economic development of the country]. *Naukovi pratsi KNTU. Ekonomichni nauky - Scientific works of Kirovohrad national technical university. Economic sciences*, 17. Retrieved from http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_17_ekon/stat_17/02.pdf [in Ukrainian].

9. Cabinet of Ministers of Ukraine (2011). *Pro zatverdzhennia Poriadku nadannia derzhavnoi pidtrymky zdiisnenniu derzhavno-pryvatnoho partnerstva : Postanova vid 17.03.2011 r. # 279* [On approval of the state support for the implementation of public-private partnerships: Decree of 17.03.2011 #279]. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=279-2011-%EF> [in Ukrainian].

10. Cabinet of Ministers of Ukraine (2011). *Pro zatverdzhennia Poriadku nadannia pryvatnym partnerom derzhavnomu partneru informatsii pro vykonannia dohovoru, ukladenoho v ramkakh derzhavno-pryvatnoho partnerstva: Postanova vid 09.02.2011 r. # 81* [On approval of order of assignment the private partner to government partner of information of the agreement implementation, concluded under the public-private partnership: Decree of 09.02.2011 #81]. Retrieved from <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/81-2011-%D0%BF> [in Ukrainian].

11. Ukrainski mista vyvchaly dosvid Italii u sferi derzhavno-pryvatnoho partnerstva [Ukrainian cities studied Italian experience in the field of public-private partnerships]. (n.d.). *euro2012.ukrinform.ua* Retrieved from <http://euro2012.ukrinform.ua/news/11/p7273/> [in Ukrainian].

Надійшла 04.03.2015